

De Koppel
Natuuractiviteitencentrum Hardenberg

Inhoudsopgave

1 Het jaar 2017 in een notendop	3
2 Bezoekerscentrum NAC & Anjerpunt De Koppel	4
2.1 Exposities en informatie	
2.2 Water, natuur en duurzaamheid ontdekken	
2.3 Faciliteiten	
3 Programma NAC en Anjerpunt De Koppel	8
3.1 Programma onderwijs	
3.2 Activiteitenkalender: evenementen en themadagen	
3.3 Arrangementen	
3.4 Groen ontmoeten	
3.5 Kennisloket	
3.6 PR en communicatie	
4 Organisatie	16
4.1 Personeel en vrijwilligers	
4.2 Partners in het programma	
4.3 Vertegenwoordigingen en netwerken	
4.4 Samenwerking in groen Hardenberg	
5 Financiering	23
Bijlage 1	
Bestuur, personeel en groene groepen per 1 april 2018	

Tekst: Ans Naber

Redactie: Ariane Kamerman

Hardenberg, april/oktober 2018

1 Het jaar 2017 in een notendop

In de meerjarenvisie tot dit moment is veel nadruk gelegd op het beter profileren van De Koppel voor het publiek. Presenteer die voorkant helder, laat de details aan de achterzijde in de PR achterwege. Daar hebben we een flinke slag in gemaakt, getuige hoofdstuk 2 (de locatie) en 3 (programma voor de doelgroepen, opgesplitst in onderwijs en breed publiek, inclusief het Anjerpunt). Dit is ook in de uitingen naar buiten verwerkt.

De bezoekersaantallen van De Koppel blijven ondanks dat schommelen rond de 14.000. Wel zien we dat bezoekers langer verblijven, waardoor de beleving ontstaat dat het drukker is. En dat er vaker arrangementen worden afgenomen.

Natuurlijk is ons totale bereik via de (sociale) media en diverse projecten groter. Zo is De Groene Loper Vechtdal een begrip geworden. In het Vechtdal worden groene initiatieven van allerlei pluimage met elkaar verbonden. Dat zijn dus geen bezoekers voor hier, maar wel winst voor de biodiversiteit.

Maar doel blijft meer bezoekers naar de locatie te halen. Dit jaar is daarom veel energie gestoken in het maken van plannen om de locatie nog aantrekkelijker te maken, en zijn we gestart met het opzoeken van lokale organisaties om het 'van ons' gevoel bij de Hardenbergers aan te wakkeren. Het zal tijd kosten het imago in de regio te doorbreken dat het vooral voor kinderen is of erg 'groen'. Ambassadeurs zijn daarbij cruciaal.

De financiële doelstelling uit het meerjarenplan om onze basis te verbreden kon dit jaar worden afgetikt in samenwerkingen met het Waterschap Vechtstromen en Staatsbosbeheer.

Tijd dus voor een nieuw meerjarenplan. Dat is in 2017 gemaakt. Meer bezoekers door flink te vermarkten wat we hebben en slim met andere partners samen te werken. Alles binnen de doelstellingen van het vergroten van de biodiversiteit.

Maar er gebeurde dit jaar nog veel meer. Dit jaarverslag beschrijft dat, het is qua opzet ingedeeld naar het werkplan 2017, zodat plannen en uitvoering te vergelijken zijn.

Veel leesplezier!

2 Bezoekerscentrum NAC De Koppel & Anjerpunt Hardenberg

De Koppel ontving in 2017 volgens de telling 13.967 bezoekers op haar locatie en bij activiteiten.

2.1 Exposities en informatie

Jaarthema

Het jaarthema 2017 was 'Biodiversiteit'.

Van januari tot en met april stond de expositie 'Speuren naar sporen', over het zelf ontdekken van de biodiversiteit door sporen te zoeken, van pootafdrukken tot keutels.

Van mei tot en met augustus was er de expositie 'Bijen horen erbij' van de Bijenvereniging Hardenberg-Gramsbergen. De bij is een essentiële schakel in de natuur en heeft het moeilijk. In de expo ook veel aandacht voor het houden van honingbijen.

Van september tot en met december was er weer een expositie samengesteld in samenwerking met de lokale groene groepen: 'insecten.....onmisbaar'. Maar liefst zes groene groepen en Staatsbosbeheer werkten mee aan deze expositie. De rode draad was insecten, die bij tal van dieren op de menukaart staan.

Staatsbosbeheer besteedde aandacht aan mieren, Das en Vecht aan wespen,

Weidevogelbescherming Avereest aan het menu van de weidevogels, SNNO van de vleermuizen, de Bijenvereniging beschreef de processierups, IVN de nachtvlinders en de WBE's gezamenlijk horzels en teken in relatie tot wild.

Duurzaam natuurlijk, Watt LED je

In 2017 is het oude elektrospel vervangen door een uitgebreider elektrospel, wat bovendien meer gebruikersbestendig is. Door het koppelen van steeds twee termen, gaan er lichtjes branden in de vitrine bij de auto, de zonnepanelen en de zonnebloemen, maar ook bij turf, auto's windmolen, trein en nog veel meer. In de toekomst wordt nog een schifting gemaakt tussen moeilijke en gemakkelijke combinaties, of de linker en rechtermogelijkheid. Het is nu wel heel veel om te onderzoeken, hoewel leerlingen het leuk vinden om te blijven proberen. Het elektrospel is aangepast met hulp van de vrijwilligers van het Repair Café. Verder is er een plan gemaakt om de thema's water, energie, afval en besparing wat beter bij elkaar te brengen. Verder zijn er kleine aanpassingen in teksten geweest en is de Klimaatkast aangepast. Er zijn ook aanpassingen gedaan op het gebied van water. Er is overleg geweest met het waterschap Vechtstromen over een uitbreiding van de expositie met een item over de Klimaat Actieve Stad.

Het Vechtdal binnenstebuiten

Deze expositie is de basis van het Anjerpunt Hardenberg bij De Koppel en laat de bezoekers binnen kennismaken met de natuur in het Vechtdal om ze vervolgens zelf op onderzoek uit te laten gaan. Deze is gebouwd in samenwerking met en met bijdragen van Ruimte voor de Vecht, Provincie Overijssel, Staatsbosbeheer en waterschap Vechtstromen. De expositie is op 5 april officieel geopend door gedeputeerde Van Hijum door het plaatsen van een van de pronkstukken: een opgezette otter, afkomstig uit het Vechtdal. De genodigden maakten deze middag ook een natuurvaartocht met natuurgids.

Kleine exposities

In de filmzaal waren achtereenvolgens te zien:

- foto's van Ko van Vuure
- foto's van de Stichting Engbertsdijkvenen
- foto's van Ad Boudewijns
- deelnemers fotowedstrijd 'Biodiversiteit'

De vakken in de Natuurontdekhoek zijn naar het thema biodiversiteit ingericht door Jan van Kamer en Jerina Overweg. Elf natuur en landschapstypen met hun 'bewoners' werden uitgebeeld en beschreven.

2.2 Water, natuur en duurzaamheid ontdekken

Aansluitend op de exposities en informatie kunnen bezoekers op actieve wijze de thema's verder ontdekken, beleven en onderzoeken.

Natuurontdekhoek

Dit bleef ook afgelopen jaar weer een trekker van formaat voor alle bezoekers en als onderdeel van scholenprogramma's. Uilenballen pluizen, kijken door de microscoop en het zintuigenspel blijven het goed doen. In de zomer zijn de materialen om waterdiertjes te gaan zoeken weer regelmatig uitgeleend. Verder zijn hier op het thema duurzaamheid pakketten aanwezig om een watermolentje te bouwen, energieproefjes te doen en te ontdekken hoe een biovergister werkt. Rond het jaarthema biodiversiteit is een speciale speurtocht binnen gemaakt.

Koppeltuinen

In de Koppeltuinen maakt de bezoeker kennis met het Vechtdal in het klein. Bloemrijke graslanden en een mooie meander met plasdrasgebied zijn te verkennen via het betonpad of graspad. Achterin de tuinen staat een bijenstal waar op afspraak uitleg gegeven wordt door de bijenvereniging. De bijen hadden de winter goed doorstaan en zijn vitaal. Het zijn prima zachtaardige volken, waarmee de imkers veel bezoekers informatie kunnen bieden! De honing van deze bijen is inmiddels bij De Koppel in de winkel te koop. Ko's tuinentocht en de watersafari van Ko en Victor werden uitgeleend. In de maanden juli en augustus waren weer kano's te huur in samenwerking met Total Outdoor.

De tuin wordt regelmatig gebruikt bij educatieve programma's, themadagen en arrangementen en Natuurlijk het Vechtival.

Zo wilde een familie in september broodjes bakken bij de vuurschaal toen de hele schaal verdwenen bleek te zijn... wat een schrik! Gelukkig werd deze teruggevonden op de bodem van de vijver, de sokkel is afgebroken, hetzij door vandalisme of door hittescheuren in de steen. Dit wordt na de winter hersteld.

Samen met Staatsbosbeheer is het gehele tuinencomplex geëvalueerd met als resultaat een nieuw streefbeeld (*kaart invoegen*). De actiepunten worden aangepakt met betrokken partijen: struweel aanplanten met SBB (project Levend archief), aanpak van de meander i.s.m. Vechtstromen, aantrekkelijker maken van de entree i.s.m. Tientorenplan: conform de wensen van de inwoners van Hardenberg die in dit project geïnventariseerd zijn, komen er een blotevoetenpad en waterspeelplek.

Een student van het ROC van Twente ging aan de slag om (nieuwe) deelnemers voor de cultuircirkel te werven. Dat zal in 2018 leiden tot een hernieuwde indeling.

Routes

Vanuit het Anjerpunt zijn enkele speciale wandelroutes beschikbaar, op papier en via de apps 'Wandelen in Overijssel'. Ze starten bij De Koppel en hebben verschillende thema's. Deze worden regelmatig geleend.

Met een Anjerpunt fietstocht is een begin gemaakt. De gezamenlijke Anjerpunten hebben een routekaart langs de 5 punten ontwikkeld, die verschijnt begin 2018.

Verder is een aantal speurtochten met opdrachten beschikbaar gekomen in het Vechtpark, onder meer in samenwerking met Vechtstromen waarin het waterschapswerk aan bod komt.

De Koppeltuinen – foto Ton van Vliet

2.3 Faciliteiten

Koppelwinkel

In de Koppelwinkel zijn diverse natuurgerelateerde producten te koop, van boeken tot cadeautjes en doe-pakketjes. Een deel van de cadeauartikelen wordt in samenwerking met Baalderborg aangeboden. Nieuw was de honing van onze 'eigen bijen'.

Daarnaast zijn er gratis folders van groene organisaties, bezoeklocaties en evenementen in de regio te verkrijgen. Met informatiepunt Hardenberg is overleg geweest over de afstemming in informatievoorziening tussen IP en de Anjerpunten en wederzijds verwijzen.

Koppelserre

In de Koppelserre en op het terras kunnen bezoekers tijdens of na hun bezoek genieten van koffie, thee en fris met lekkers, met uitzicht op de Vecht en de sluis. Ook passanten kunnen hier terecht. Lunch of diner wordt geboden in samenwerking met lokale horecapartners.

In 2017 is een plan gemaakt om de horeca te verbeteren, zodat dit het centrum breed aantrekkelijker maakt en meer inkomsten genereert.

Er is een nieuwe kaart ontwikkeld met meer producten naast de koffie en frisdrank.

Twee medewerkers hebben de cursus Sociale Hygiëne gevolgd en er is een para-commerciële horecavergunning aangevraagd, deze is in behandeling.

Verder heeft een CIBAP student een nieuwe plan voor de inrichting van de serre en het terras gemaakt.

Bij dit alles betrekken we externe deskundigheid maar ook de vrijwillige gastheren en -vrouwen van het centrum. De planning is erop gericht voorjaar 2018 te gaan realiseren in een aantal fases.

Koppelzalen

De Koppel beschikt over twee vergaderzalen, beide met prachtig uitzicht. Deze zijn ook dit jaar weer uitgebreid gebruikt voor eigen activiteiten, maar zijn ook gehuurd door derden.

De software op de presentatiefaciliteiten en de wifi zijn in 2017 helemaal up to date gemaakt.

In 2017 zijn de zalen naast het gebruik door de eigen groene groepen ca. 60 keer verhuurd aan partijen als het waterschap, gemeente, onderwijsinstellingen, verenigingen, familiegroepen en enkele bedrijven. In alle gevallen kunnen de deelnemers ook in het centrum rondkijken en wordt dat ook vaak gedaan. In ongeveer een kwart van de gevallen is het bezoek actief gecombineerd met een bezoek aan het centrum of een groene activiteit.

de kleine zaal – foto Harry Kruiper

3 Programma natuuractiviteitencentrum en Anjerpunt De Koppel

De Koppel richt zich vooral op educatieve activiteiten in het centrum zelf. Hoofddoel is dat de doelgroepen het NAC en het Anjerpunt bezoeken, maar in bepaalde gevallen kan De Koppel activiteiten in de school of op andere locaties faciliteren, bijvoorbeeld door uitleen of door een begeleider op locatie.

Grofweg is het programma te verdelen in een onderwijsaanbod en aanbod voor losse bezoekers en andere groepen. Een deel van het programma heeft een recreatief tintje, dat past binnen het Anjerpunt.

3.1 Programma onderwijs

Basisonderwijs

Elk blok was er weer een lesprogramma bij de jaarthema-expositie.

- in het eerste blok (Speuren naar sporen) kwamen 10 groepen 5/6;
- in het tweede blok (Bijen horen erbij) kwamen 7 groepen 7/8;
- in het derde blok (insecten.....onmisbaar) kwamen 5 groepen 5/6.

Bij De Koppel is een aantal programma's jaarrond beschikbaar. Deze zijn opgenomen in het aanbod dat de scholen in juni weer hebben ontvangen. Zij omvatten de thema's natuur, water en duurzaamheid. Vanuit onze loketfunctie nemen we daarin ook aanbod van anderen op, zoals groene groepen, ROVA, waterschap en Groene Welle.

Van dit aanbod werd in 2017 als volgt gebruik gemaakt:

De uil/uilenballen pluizen: Stidalschool, Spreng-el, De Groen, De Akker en CBNS Windesheim;

Waterdiertjes: Stidalschool, Spreng-el, Guido de Bres en Kompas;

Insectensafari: De Akker en Guido de Bres;

Dierenvriendjespad: Kompas;

Ko Koppel en warme truiendag: De Vlinder;

Ook kwamen leerkrachten van de Paul Krugerschool uit Coevorden voor een teamuitje in de Koppeltuinen.

Op locatie:

Uilenballen pluizen: Bloemenhof, De Akker, De Bron;

Imker: Elzenhof, Ireneschool, De Ark, De Groen;

Insectensafari: Pr. Ireneschool;

Diverse thema's i.h.k.v. uitwisseling op De Akker Gramsbergen;

Voorlezen op de Dag van de Duurzaamheid op diverse plekken;

Met ROVA is het programma over zwerfafval waarbij de medewerkers van het Cleanteam worden ingezet opnieuw aangeboden, maar dat leverde geen aanvragen op;

Bij de nieuwe expositie Vechtdal Binnenstebuiten (water en natuur) is een lesbrieven en opdrachtenboekje gemaakt.

Met waterschap Vechtstromen en IVN Noord zijn voorbereidingen getroffen om in 2018 het programma 'Ons water in jouw klas', over drinkwater, in Hardenberg en Ommen aan te bieden. Ook zijn de voorbereidingen gestart voor het grensoverschrijdend educatief waterproject op de Nederlandse en Duitse Vechtzomp. In Duitsland heeft Tierpark Nordhorn een pilot gedraaid waarbij wij hebben meegekeken. Dit zal in 2018 naar Nederland worden vertaald.

de zomp

De Koppel is ook schakel tussen het aanbod van andere partijen en de scholen. Zo organiseerden wij voor Hardenberg weer de uitleen van de leskisten van het nme netwerk van Natuur en Milieu Overijssel. Na jaren stopte Ko van Vuure met het vervoer voor deze klus, dit wordt overgenomen door Joeri de Bie.

Voortgezet onderwijs en beroepsopleidingen

In februari en maart bezochten acht groepen VO-leerlingen ons in het kader van Kunstkick, dit in samenwerking met de Cultuurkoepel.

De Nieuwe Veste (beroepsoriëntatie) en de Taalschool zijn beide begonnen met een project in de moestuin van de Koppeltuinen, vrijwel wekelijks is een groep leerlingen aanwezig.

Verder bezocht de Taalschool ons voor een schoolbezoek in april, het Vechtdal College deed zoetwaterpracticum in de Tuinen, De Nieuwe Veste VMBO 1ste klas deed de Koppelkoers en waterdiertjes en De Nieuwe Veste Coevorden kwam voor een Vechtpark speurtocht en de imker in de bijenstal.

Alle brugklassen van het Greijdanus kwamen in september weer voor een speciaal programma.

Groene Welle gebruikte De Koppel als leslocatie in het voorjaar enkele weken, na de zomer kwamen de leerlingen zorgboerderij bijna wekelijks.

In 2016-2017 is weer een nieuw seizoen van het programma 'Adviseurs voor de Vecht' gestart. Dit is gebaseerd op 'Scholen voor duurzaamheid' en gaat over 'Ruimte voor de Vecht', waarin leerlingen aan opdrachten van onder meer provincie en waterschap werken. Twee scholen uit Dedemsvaart en Hardenberg hadden zich aangemeld, helaas zijn beide halverwege afgehaakt. De regio Ommen-Hardenberg was dus niet vertegenwoordigd op het eindevenement in mei.

ROC connect, het projectbureau van het ROC van Twente kwam kennismaken in maart. Zij hebben daarna een project geformuleerd om de deelnemers rond de cultuursirkel in de Koppeltuinen verder te organiseren en nieuwe te werven. Danique de Bruin is in september met de uitvoering gestart. Projectbureau Doen! van het Alfacollege organiseerde de Knapzakroute naar het Vechtfestival.

met de knapzak op pad

Paula van Drunen van Van Hall Larenstein Leeuwarden deed onderzoek naar het imago van De Koppel. Daaruit bleek onder meer dat slechts de helft van de inwoners in de regio ons kent. Deze lokale verankering zal een aandachtspunt worden in de toekomstige PR.

Buitenschoolse educatie

De gastkinderen uit Wit-Rusland kwamen in november voor een programma over uilen.

De lokale BSO's komen regelmatig met groepjes kinderen langs.

Er is een speciaal zwerfafvalprogramma voor de BSO's gemaakt.

In samenwerking met de Cultuurkoepel zijn extra kindermiddagen georganiseerd, zie onder 3.2.

Stages

De Koppel is erkend leerbedrijf bij Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven (SBB) voor SCW en leisure and hospitality. In 2017 is daar de erkenning voor Managementassistent en de opleiding Secretaresse bij gekomen.

Daarnaast biedt zij plaatsen voor HBO, bijvoorbeeld PABO, CMV en groenopleidingen.

Colin Freriks deed maatschappelijke stage vanuit Vechtdal College VMBO.

Simone Berkel startte in het najaar met haar stage vanuit de opleiding secretaresse aan het Alfacollege.

3.2 Activiteitenkalender: evenementen en themadagen

Vechtival

Onder een stralende zon startte 3 juni het vijfde Vechtival van De Koppel en Staatsbosbeheer. Vele van de standhouders van eerdere jaren waren ook nu weer van de partij, maar er waren ook nieuwe onderdelen, zoals de NEO on Tour, energicoaches en bootjes van de watersportvereniging. Natuurlijk kon men broodjes bakken bij de vuurschaal, waterdiertjes zoeken en allerlei outdoor activiteiten doen.

Geheel in stijl met de nieuwe foodtrends hadden we foodtrucks met koffie, soep en ijs.

Studenten van Doen! organiseerden weer een knapzakroute, en er was een huifkar die pendelde tussen de Pinkstermarkt en het Vechtival.

De inmiddels traditionele vaartochten met gids waren weer in trek bij velen.

Zo'n 700 bezoekers genoten van de omgeving, de activiteiten en de muziek.

Kindermiddagen

Een forse uitbreiding van het aantal kindermiddagen, in totaal maar liefst 27. Naast onze eigen middagen en die met het IVN zijn drie extra middagen met de Cultuurkoepel gedaan, en iedere maand op zaterdag is er een culinaire middag i.s.m. Janet Bouwhuis.

Met Vechtstromen was er een speciale middag voor 'De week van ons water'.

Vertrekpunt blijft dat er een educatief tintje voor de kinderen aan zit. Thema's die aan de orde kwamen: wandelende tak, sneeuw, diersporen, Valentijn, wol, Boomfeestdag, Pasen, vogels, waterdiertjes, zoet en hartig, eekhoorns, Dierendag, paddenstoelen en herfsttafel, water, herfst, Heksensoep, vogelvoer, Sinterklaas, Kerst en uilenballen pluizen.

Repair Café

Er werden acht Repair Cafés gehouden, met verschillende thema's. De belangstelling blijft goed en er zijn weer enkele nieuwe vrijwilligers bij gekomen. Er zijn 97 geregistreerde reparaties uitgevoerd, waarvan 79 succesvol.

Thema-avonden en -dagen

Bij De Koppel organiseerden we:

- Warme truiendag op 10 februari;
- Kringloopwandeling met IVN op 18 maart en Waterwandeling op 14 oktober. Hiervoor zijn kaartensets gemaakt die ook door andere gidsen tijdens excursies gebruikt kunnen worden;
- deelname aan de Open tuinen route op 16 en 18 juni;
- twee themadagen met de Lichtbloazers Vechtdal Zonnewende op 23 juni en Advent op 3 december;
- Eten uit de natuur op 30 augustus;
- lezing 'Duurzaam verbouwen' door Daan Hartgers op 10-10, Dag van de Duurzaamheid;
- Nacht van de Nacht wandeling in oktober, geannuleerd vanwege slecht weer;
- Natuurwerkdag in de Koppeltuinen op 4 november, met bewoners AZC en Lions Hardenberg wilgen knotten en takkenril maken, aansluitend pomologendag.

Op locatie zijn presentaties verzorgd over duurzaamheid voor Plaatselijk Belang Brucht en tweemaal voor De Veste Dedemsvaart (energiequiz).

Landal De Vlegge in Sibculo deed een verzoek voor een aantal workshops op hun park, uiteindelijk was hiervoor te weinig belangstelling.

We verzorgden een onderdeel in de Vechtdal4unicef op de Rheezerbelten.

De Groene groepen organiseerden ook diverse activiteiten.

IVN organiseerde bijeenkomsten over nestkasten en libellen en een herfstlezing en winterlezing van Ron Goosselink.

Op Hemelvaartsdag hielden zij weer een Natuurontbijt.

Ook waren er excursies, zoals een dagexcursie naar de bronnen van de Vecht, een vissenexcursie en een winterwandeling.

De Bijenvereniging hield een succesvolle dag over honing slingeren.

Hardenberg Beeldenstad

Dit evenement heeft wel plaatsgevonden, maar niet zoals eerst beoogd was in de Koppeltuinen, maar in en rond het centrum van Hardenberg.

3.3 Arrangementen

Kinderfeestjes

We mochten 24 kinderfeestjes verzorgen voor kinderen tussen 4 en 10 jaar.

Groepsarrangementen

We verzorgden twee keer een arrangement voor jonge mantelzorgers en een koffieochtend voor de volwassenen.

Met de Lions was er een speciaal programma voor de Baalderborg bewoners op NL doet.

Verder hebben we arrangementen verzorgd voor de oud-dierenartsen uit het Vechtdal, PKN Heemse, Waterdoedag van de waterschappen, Pink Ribbon en gemeenteambtenaren i.h.k.v. Dag van de Duurzaamheid.

We waren locatie voor de brandweerwedstrijden, de Dion Triathlon en de Fiets4daagse.

We verzorgden (onderdelen van) zes familiedagen en drie wandel- of fietsgroepen.

Retourtje Vecht (opstappen bij de Zwieseborg, per kano naar De Koppel, per Bateau retour) is drie maal geboekt.

Met het IVN, de Lionsclub, Zwieseborg en Baalderborg is tweemaal de Samen fit wandeling gehouden voor ouderen, bij De Koppel en bij De Zwieseborg. Dit valt onder een groter project over natuurbeleving en natuureducatie voor (oudere) mensen met een beperking. In dit kader heeft IVN ook een Groene Koets aangeschaft, een bakfiets waarin met ouderen kan worden gefietst. Zij heeft voor de 'bestuurders' een 'Fietsenallejaren-training' gehouden in juli.

Vergaderarrangementen

Ongeveer 45 maal werd van een vergaderarrangement gebruik gemaakt door overheden, bedrijven, onderwijsinstellingen en organisaties.

Daarnaast gebruiken de aangesloten groene groepen de zalen regelmatig voor eigen bijeenkomsten.

3.4 Groen ontmoeten

De Groene Loper Vechtdal

Voor de deelnemers binnen de Groene Loper zijn er in januari 2017 twee informatieavonden over de relatie bijen en bloemen en een snoeicursus georganiseerd. Ook zijn er in samenwerking met de gemeente Dalfsen en Landschap Overijssel drie informatieavonden voor belangstellenden en een bijenhotelactiviteit georganiseerd. Er zijn meerdere bezoeken gebracht op locatie om potentiële initiatieven te enthousiasmeren en advies te geven. Er is met drie bijenverenigingen een gezamenlijk overleg georganiseerd met de Ommer (en Dalfser) Marke, om te adviseren over een kwalitatief goed bijenproject voor agrariërs. Ook zijn er meerdere bezoeken gebracht aan de verschillende initiatieven om openingsbijeenkomsten bij te wonen. Verder is er op verschillende momenten zaaizaad uitgedeeld tijdens informatieavonden, maar ook op andere bijeenkomsten, waar potentiële deelnemers aanwezig waren.

In het voorjaar is een magazine over de Groene loper Vechtdal uitgebracht, waarvoor de interviews en foto's zijn verzorgd. De opmaak is in overleg met de ontwerper tot stand gebracht. Met De Stuw is samenwerking gezocht voor een artikel over het ontwikkelen van initiatieven. Het magazine is breed verspreid in het Vechtdal, maar ook daarbuiten, omdat het goed laat zien wat een Groene Loper inhoudt. Daarnaast is er ook een adviesgesprek geweest voor de Groene Loper IJsseldelta. Er is voor belangstellenden en deelnemers een fietstocht met lunch georganiseerd, waarbij de verschillende initiatiefnemers in Ommen -refererend aan de driehoek van waarden- de bezoekers informeerden over hun eigen project. Naar aanleiding van deze ochtend is ook een fietstocht langs de initiatieven in Ommen ontwikkeld. Deze is gepubliceerd in de fietsrouteapp 'Fietsen in Overijssel'. Er is ook een lange fietstocht langs alle initiatieven op de kaart gezet, maar deze is nog in ontwikkeling, door reorganisatie van de app en door het toenemen van initiatieven.

In 2017 is het eerste traject van de Groene Loper Vechtdal afgesloten. Op het laatste moment zijn er nog vouchers uitgegeven. De administratieve afhandeling had wat betreft enkele vouchers wat meer inzet nodig, daar het soms langs besturen en penningmeesters ging, die wat verder af stonden van de projecten. Er is een voorstel voor een vervolgtraject geschreven, ingediend en goedgekeurd. In verband daarmee, is er een overleg met de lokale boswachter VPR Vechtdal geweest. Er zijn enkele nieuwe initiatieven bezocht en geadviseerd. De voorwaarden voor de nieuwe voucherregeling zijn aangepast. Tijdens de regionale Groene Loper-bijeenkomsten zijn er pitches verzorgd over de stand van zaken van de Groene Loper Vechtdal.

Grenzeloze natuur

Binnen het project 'Living Vecht-Dinkel', dat op 18 mei officieel van start ging in Gramsbergen, werken we mee aan een project waarbij de visie 'Rust en Drukte' voor het Vechtdal 'verlengd' wordt naar het Duitse Vechtdal. Aan Duitse zijde wordt dit getrokken door de Naturschutzstiftung. De Koppel organiseert de ontmoetingen en uitwisseling en neemt deel aan de projectgroep en koppelt terug naar het Groen Platform Vecht.

De Duitse partners maken gebruik van de Nederlandse kennis maar kennen een eigen traject omdat de bestuurlijke verhoudingen anders liggen. En zijn enkele grensoverschrijdende ontmoetingen geweest om kennis en aanpak uit te wisselen en het Nederlandse concept is gepresenteerd op een Duits symposium voor projectpartners in de Grafschaft Bentheim. Er is een uitvraag gemaakt voor het kiezen van een bureau dat aan de slag gaat om een eerste versie van de visie op te stellen.

Coöperaties duurzaamheid

Er is geadviseerd tijdens de bijeenkomsten van een energie coöperatie in oprichting. Ook is er geparticipeerd in een overleg met een potentiële productielocatie. Er is overleg geweest met de provincie Overijssel en een vertegenwoordiger van het Energieloket over mogelijkheden voor energieopwekking en educatie op dat vlak. Een vertegenwoordiger van de energie coöperatie heeft een eenvoudige opstelling gemaakt, zodat leerlingen die De Koppel bezoeken, zelf kunnen ontdekken hoe zonne-energie werkt. Er zijn introducties en doorverwijzingen binnen het energienetwerk gedaan.

3.5 Kennisloket

Natuurdatabank

In 2017 is Ferna Bloemhof gestart met een onderzoek naar de vlinderpopulatie in het Vechtpark. Ferna is student aan het Vechtdal College, H4C/H5A. Zij heeft een profielwerkstuk gemaakt over de vlinderpopulatie in het Vechtpark. In de NDFF heeft ze o.a. gekeken naar welke waardplanten er de laatste drie jaar in het Vechtpark voorkomen en welke vlindersoorten (17 soorten) er waargenomen zijn.

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat “de enige schadelijke factor voor de vlinders het maaibeeld is. Zij adviseert het maaien een maand uit te stellen en de maaimachine anders af te stellen”. Het werkstuk is bij De Koppel in te zien.

De plantenwerkgroep van het IVN is op pad geweest in De Koppeltuinen en de Molengoot.

De waarnemingen zijn doorgegeven aan waarneming.nl, waardoor ze automatisch in de NDFF komen. Een paar leuke waarnemingen: stinkende gouwe, speerdistel, klimopereprijs, klein kruiskruid en muurleeuwenbek.

De paddenstoelenwerkgroep van het IVN heeft in de wijde omgeving van Hardenberg paddenstoelen gezocht en op naam gezet. Hierdoor staan er nu ca. 350 soorten in de NDFF.

Vanuit de gemeente is het verzoek gekomen om informatie voor aanvragers van (bouw)vergunningen over veel voor komende soorten in de bebouwde kom zoals vleermuizen en gierzwaluwen. Hier wordt aan gewerkt.

Ook denkt De Koppel mee bij het bepalen van een adoptiesoort voor de gemeente binnen de campagne van Landschap Overijssel.

Adviesorgaan GOP

De groene groepen die samenwerken in het Groen Overleg Platform (GOP) beschikken gezamenlijk over veel groene kennis. Ze zijn weer regelmatig ingezet voor activiteiten, zoals te zien is bij de activiteiten voor scholen en de evenementen en themadagen. Het gidsennetwerk van voornamelijk IVN natuurgidsen breidde weer uit, dat is voor ons programma zeer waardevol.

Inhoudelijk zijn de groene groepen (al dan niet via het Groen Platform Vecht) betrokken geweest bij de laatste inrichtingsprojecten in het Vechtpark en de Rheezermaten.

De Kennisbank Vechtal b(l)oeit.

Met De Stuw runt De Koppel de Kennisbank duurzaamheid. Er is een bijeenkomst georganiseerd voor de experts van de Kennisbank. Om te tonen waartoe een duurzaam initiatief kan leiden, was spreker Ruud Verberne van Orthometals uitgenodigd. Ook was er ruimte voor discussie en het delen van ervaringen. Er is een visie voorgelegd, die in 2018 herschreven wordt. Er is gewerkt aan een communicatieplan en er zijn persberichten geschreven. Er is aan een webpagina gewerkt.

3.6 PR en communicatie

Uitingen en artikelen

Ook in 2017 bestond de basis van de PR-uitingen uit de website, het digitale Koppelnieuws, Facebook, Twitter, de posters en persberichten. In de samenwerking binnen Vechtpark Zomermaand zijn gezamenlijke posters uitgegeven.

Er zijn weer tweemaandelijks artikelen geplaatst in de Groene Gramsberger, geschreven door Barend van Zadelhoff.

Maandelijks was De Koppel te gast in NOOS magazine op eerst dinsdag, later donderdag. Helaas is het programma in het najaar voor onbekende tijd gestopt.

NOOS belt ook geregeld op de zaterdag als er een activiteit is live in hun uitzending.

Directeur Ans Naber was ook te gast in het programma 'Boeken' met Thea en Michel. Ook werd zij geïnterviewd voor de site over het project Ommen-Hardenberg.

In een vlog van TV Oost over de boswachter is De Koppel in beeld gebracht.

Vanuit de Anjerpunten zijn folders gemaakt en is de site verder ontwikkeld. Er is een start gemaakt met een reserveringsapp en een routekaart.

Rond het Vechtival is extra PR gegenereerd via Vechtpark Zomermaand. Ook Stad Hardenberg Promotie ondersteunt het Vechtival.

Stands en evenementen

De Koppel was aanwezig op Hardenberg Buiten op 17 april, deze keer met een ontwerpwedstrijd voor het onderwijs: maak het mooiste insectenhotel (zie foto). De MarsWeijde won en Staatsbosbeheer heeft de hotel bij de school gerealiseerd.

Verder waren er stands bij de buurtdag Marslanden, de Landbouwdag, Oogstdag, Watermarkt Ommen en de Kerstmarkt Gramsbergen.

Jan Oosting presenteert het winnende ontwerp

4 Organisatie

4.1 Personeel en vrijwilligers

Koppelteam

Het vaste team bestaat in 2017 uit de directeur, beheerder, medewerker educatie en PR en educatief medewerker duurzaamheid.

Ellen Kuipers kwam het team tijdelijk versterken vanuit het Dienstenbedrijf van de gemeente.

Bestuur

De voorzitter van het bestuur, Dick Altena, werd per 1 maart opgevolgd door Henk Zomer.

Penningmeester Jan Achterkamp heeft te kennen gegeven ook te willen stoppen, voor de opvolging is eind 2017 een kandidaat in beeld.

Vanaf maart hebben bestuur en team gewerkt aan een nieuw meerjarenplan tot 2022, wat in het najaar is vastgesteld.

Vrijwilligers en werkgroepen

De vele vrijwilligers zijn van groot belang om het jaarprogramma uit te kunnen voeren.

Ook in 2017 is een herhalingscursus voor de BHV vrijwilligers gehouden.

Het vrijwilligersuitje ging dit jaar langs de Anjerpunten en bij uitzondering in juni, dit om voor het seizoen goed op de hoogte te zijn van deze nieuwe locaties.

Bij elke nieuwe expositie is voor de vrijwilligers weer een openingsavond gehouden.

Een groep vrijwilligers nam het initiatief om gezamenlijk mee te lopen met de avondvierdaagse.

In december was er de traditionele chocomelkmiddag met de Stepping Stones en natuurlijk een kerstpakket.

Werkgroep beheer

Deze bestaat uit de vrijwilligers en medewerkers die zorgen voor de bemensing van het gebouw gedurende de openingsuren (voornamelijk in weekenden). Nieuw in deze groep waren Beatrix Boer, Ellen Kuipers en Simone Berkel. In de bijeenkomsten is aandacht besteed aan de plannen voor de horeca.

Werkgroep scholen

In deze werkgroep, die de scholen ontvangt voor de lesprogramma's is Marion van Hoogevest er nieuw bij gekomen.

Werkgroep kindermiddagen

Zorgde weer voor de uitvoering van onze eigen kindermiddagen en die met het IVN, en boden ondersteuning bij de middagen met de cultuurkoepel. Nieuw in het team: Hennie Wiersma.

Werkgroep kinderfeestjes

In deze werkgroep waren geen mutaties. Wel zijn weer nieuwe onderdelen voor de feestjes ontwikkeld.

Werkgroep Koppeltuinen

Bij het onderhoud van de Koppeltuinen waren weer verschillende partijen betrokken: De Koppel (met eigen tuin vrijwilligers), Staatsbosbeheer, Groene Welle, IVN, gemeente, waterschap en cleanteam. Nieuwe vrijwilligers kwamen van het AZC via het project 'Aan de slag', zij kwamen in het seizoen wekelijks. En natuurlijk de schapen en geiten van schaapherder Henk van der Sar.

Werkgroep Natuurdatabank Reest- en Vechtdal

Zie 3.5

Stagiaires

Jerina Overweg rondde haar stage vanuit Sociaal Cultureel werk af.

Paula van Drunen deed onderzoek naar het imago van De Koppel vanuit HBO Diermanagement.

Vanuit de opleiding managementassistente werden wij benaderd voor een stageplek.

Omdat De Koppel geen erkenning voor deze opleiding heeft, is deze aangevraagd. Uiteindelijk kregen we gedeeltelijke erkenningen voor managementassistent en secretaresse. Simone Berkel is vervolgens gestart met een eindstage vanuit de opleiding secretaresse.

Maatschappelijke stages komen niet veel meer voor, maar dit jaar hadden we nog Colin Freriks.

Vechtanjer

4.2 Partners in het programma

Om het aanbod te kunnen realiseren, is een brede samenwerking en kennis noodzakelijk. Deze samenwerking en kennis hebben op zichzelf weer waarde voor de samenwerkingspartners.

Dit jaar besloten twee partners zich voor langere tijd ook financieel aan De Koppel te verbinden: waterschap Vechtstromen en Staatsbosbeheer. Beide zien in De Koppel een goede locatie om dichterbij hun doelgroepen te komen.

Groene groepen

Bij De Koppel zijn 12 groene groepen aangesloten.

In het tweede blok heeft de Bijenvereniging een expositie over de bij gemaakt, met een leuk scholenprogramma inclusief bezoek aan de bijenstal.

Een aantal groepen was aanwezig op het Vechttival.

De groepen hebben samen in het laatste 'blok' de expositie 'Insecten.....onmisbaar' samengesteld.

Groene groepen leverden inhoudelijke bijdragen en menskracht voor schoolbezoeken, kindermiddagen en excursies.

Terreinbeherende organisaties

Met Staatsbosbeheer zijn verdere afspraken gemaakt over samenwerking, uitmondend in een meerjarig overeenkomst. Er is enkele malen strategisch overleg hierover geweest.

Concrete samenwerkingsactiviteiten waren onder meer het ontwikkelen van een kano-arrangement, het Vechttival, een ontwerpwedstrijd insectenhotel voor scholen, herziene visie op de Koppeltuinen en het samen ontwikkelen van plannen voor de Groene Loper.

Met Landschap Overijssel is samengewerkt binnen de Groene Loper. Ook leveren zij materialen voor de natuurwerkdag.

Landschap Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel hebben initiatief genomen tot een online platform voor Groen vrijwilligerswerk: groenbezig.nl. De Koppel heeft op verzoek meegedacht bij de ontwikkeling hiervan.

Onderwijsinstellingen

Bureau Successie van de Groene Welle heeft weer haar aandeel gehad in beheer en onderhoud van de Koppeltuinen. Verder maakten zij gebruik van De Koppel als leslocatie, met name voor de opleiding Zorgboerderij.

Bureau Doen! van het Alfacollege organiseerde de knapzak route rond het Vechttival.

We maakten kennis met ROC Connect, het projectbureau van het ROC van Twente. Na enkele verkenningen is Danique de Bruin vanuit dit bureau gestart met een project om meer deelnemers voor de Koppeltuincirkel te vinden.

Regelmatig kwamen studenten langs voor interviews t.b.v. stage of afstudeeronderzoeken.

Overheid

De gemeente is de belangrijkste financier van het educatieve programma, en er is inhoudelijke afstemming over het programma. Er was tweemaal bestuurlijk overleg met de wethouder en regelmatig ambtelijk overleg tussendoor. Ambtelijk overleg was er niet alleen met de algemene contactambtenaar maar ook met andere afdelingen rond de thema's water, natuur en Vechtpark en ons gebouw.

Met het waterschap Vechtstromen is eind 2017 een samenwerkingscontract gesloten. De Koppel is een van de partners waarmee de zichtbaarheid van het werk van Vechtstromen wordt vergroot. Het afgelopen jaar zijn al activiteiten opgepakt, zoals presentaties in de exposities, bij evenementen en activiteiten binnen de 'Week van ons water'.

De provincie Overijssel leverde projectmatig bijdragen via 'Adviseurs van de Toekomst' en 'Groene Loper Vechtdal'. Ruimte voor de Vecht droeg ook bij aan het Vechtival. Gedeputeerde Van Hijum kwam op werkbezoek als afsluiter van de eerder verstrekte PMPC subsidie.

In het kader van het Living Vecht project is er ook samenwerking met Duitse overheden, waaronder Grafschaft Bentheim en Samtgemeinde Emlichheim.

Lokale natuur- en milieueducatie (nme)

In het aanbod naar de basisscholen zijn weer de activiteiten meegenomen van lokale aanbieders zoals Groene Welle en KB Baalder. Een aantal deed ook mee aan het Vechtival.

Er zijn (nadere) kennismakingsbezoeken gebracht aan de kinderboerderij in Ommen, Natuurmuseum Rheeze en Natuurlijk Ommen om samenwerking verder af te kunnen stemmen.

Voor de uitwerking van het Tientorenplan in de Koppeltuinen is samenwerking gezocht met De Kleine Tuinman (natuurlijk spelen) in Dedemsvaart.

Met de Klashorst (natuurkampeerterrein) is een start gemaakt met een gezamenlijk natuureducatief arrangement.

In het kader van het Living Vecht project is er ook samenwerking met Tierpark Nordhorn gestart.

CEDO (Communicatie en educatie voor duurzaamheid Overijssel)

Met de gemeentelijke nme centra in Overijssel (Hardenberg, Enschede, Oldenzaal, Deventer en Zwartsluis) en Natuur en Milieu Overijssel als nme consulentschap was weer tweemaal per jaar dit medewerkersoverleg. CNME Hellendoorn trad toe tot het overleg. Er werd voornamelijk uitgewisseld over lopende projecten. In september werd een werkbezoek gebracht aan het Duurzaamheidscentrum in Assen, om hun aanpak te horen en daarmee inspiratie op te doen. Ook was er weer een directeurenoverleg in dit netwerk. Aandachtspunten daar zijn met name verdienmodellen, gezamenlijke mogelijkheden voor projecten (voor provinciaal niveau via NMO) en samenwerking op HRM gebied.

Om de toekomst van educatie in het Vechtdal na het programma 'Ruimte voor de Vecht' te waarborgen heeft een aantal partijen waaronder NMO, Koppel, waterschappen en IVN Overijssel inbreng geleverd voor de toekomstvisie.

Cultuur en welzijn

Met de Cultuurkoepel is de samenwerking intensiever geworden. Zo zijn er meer gezamenlijke kindermiddagen geweest en is er samenwerking rond Vechtival (Week van de amateurkunst) en Hardenberg Buiten.

Hardenberg Beeldenstad is in 2017 voor het eerste gehouden in het centrum van Hardenberg, op diverse punten werkt de stichting met De Koppel samen.

Dat geldt ook voor de Stuw. Gezamenlijk is er de Kennisbank en de medewerker duurzaamheid maakt deel uit van het netwerk van energiecoaches.

Regelmatig worden via de Stuw vrijwilligers doorverwezen. Via het project 'Aan de slag' zijn bewoners van het AZC ingezet bij themadagen en wekelijks voor klussen in de tuin.

Om De Koppel wat meer lokaal te verankeren zijn gesprekken gevoerd met een aantal lokale organisaties en instanties voor samenwerking, zoals de Centrummanager Eduard Plate, bewonersbelangen Centrum Hardenberg en de Samen doen teams.

Bedrijven

Ook het afgelopen jaar is een aantal samenwerkingen voortgezet: met Total Outdoor Events en De Rheezerbelten in het Anjerpunt, met bakkerij Slatman rond het Vechtanjerkoekje, Brunink Machinefabriek levert opslagruimte en Countus is financieel vriend van De Koppel.

Ook ontvingen we weer een financiële bijdragen van Sympany.

Als lid van OCH namen directeur en bestuursleden deel aan verschillende bijeenkomsten, bedrijfsbezoeken en de ladies day.

In 2017 is de samenwerking met de recreatiesector versterkt. Op 23 januari is een nieuw platform voor vrijetijdseconomie opgericht in Hardenberg: Gastvrij Hardenberg. Het bundelt onder meer de oude stichtingen Recreatie en Toerisme en het IP. De directeur van De Koppel heeft daarin ook zitting, als ambassadeur voor het 'groene netwerk' en de aanbieders van natuurbeleving.

Vanuit dit platform is in juni een symposium georganiseerd en aan het eind van het jaar een eerste stamtafel. Ook de site visthardenberg.nl valt onder dit platform.

Vanuit de Raad van Advies Vechtdal Marketing is deelgenomen aan bijeenkomsten rond het vrijetijdslandschap en het toeristisch concept de Green Line.

Onze directeur, in 2016 de winnaar van de Vechttrofee, heeft deze op 2 februari doorgegeven aan de nieuwe winnaar: Wim Borst van de fietsvierdaagse.

Partners Anjerpunt

Met de Anjerpunten zijn voorbereidingen getroffen voor een leader aanvraag. Uiteindelijk is deze niet ingediend maar omgezet in een meerjarig plan om de locaties en de PR verder te verstrekken.

In Gramsbergen werd de Vechtzomp Grammesberghe gedoopt en daarmee aan het programma toegevoegd. De site en een app zijn verder ontwikkeld en er wordt gewerkt aan een fietskaart.

Tientorenplan

Het Vechtpark wordt een van de tien markante 'torens' in het Vechtdal. Na een enquête onder bewoners is de keuze gemaakt om een aantal elementen toe te voegen die tot meer bewegen uitdagen. In de Koppeltuinen zal een waterspeelplek en blotevoetenpad komen. De ontwerpfase is eind 2017 gestart.

4.3 Vertegenwoordiging en netwerken

De directeur, bestuur en medewerkers van De Koppel vertegenwoordigden de organisatie in de volgende netwerken:

- Groen Overleg Platform
- Stuurgroep Anjerpunten
- Platform Gastvrij Hardenberg
- Netwerk Groene Loper
- Groen Platform Vecht
- CEDO (Communicatie en educatie voor duurzaamheid Overijssel)
- Ondernemers Club Hardenberg
- Lions Hardenberg (persoonlijke titel)
- Raad van Advies Vechtdal Marketing
- IVN duurzaamheidscommissie
- Energiecoöperatie Hardenberg
- Werkgroep energiecoaches
- Werkgroep educatie KB Ommen

nevelzwam – foto Miriam Gerrits

4.4 Samenwerking in groen Hardenberg

Bij De Koppel zijn 12 groene groepen aangesloten. Het overlegorgaan van deze groepen is het Groen Overlegplatform (GOP). Dit platform kwam in het najaar bij elkaar om uit te wisselen. Nieuwe vertegenwoordigers waren er van de WBE's (Gert Jonkhans en Luuk Schroër) en de Bijenvereniging (Henk Warners).

In het voorjaar zijn de groepen gestart met het overleg over de expositie in het najaar.

De Koppel heeft het provinciaal Bijenconvenant getekend.

Met de gemeente is gesproken over het adopteren van een diersoort in het project van Landschap Overijssel. Bij deze keuze zullen de groene groepen betrokken worden.

Vechtdalbreed wordt samengewerkt in het Groen Platform Vecht, met groene verenigingen in Ommen, Dalfsen en Zwolle zijn de ontwikkelingen in Ruimte voor de Vecht gevolgd en kreeg NMO advies voor haar inbreng. Met name de discussie over bevaarbaarheid en de inrichting Rheezermaten waren belangrijke thema's.

Vanuit dat verband is er ook samenwerking met groepen in Duitsland. Het project Living Vecht project startte 18 mei officieel. Hierin wordt onder meer de rust en drukte visie uitgebreid naar Duitsland.

De energiecoaches

Er is meegedacht en meegewerkt aan een strategisch plan om de energiecoaches onder de aandacht van een groot publiek te brengen. Ook is hier via social media vanuit De Koppel aandacht voor geweest. Tijdens de overleggen van de energiecoaches in De Koppel is meegedacht over technieken hoe op een laagdrempelige wijze huurders en woningeigenaren energie kunnen besparen. Door een wooncoach vanuit Twente uit te nodigen voor een lezing (voor een breed publiek) is duidelijk geworden dat in de functie van energiecoach nog mogelijkheden voor verbreding en verdieping zijn. Er is tweemaal een avond van De Veste bezocht, waarbij huurders door De Koppel werden uitgedaagd na te denken over hun energiegebruik en de mogelijkheden om te besparen. Hiertoe zijn middelen ontwikkeld als een presentatie, een quiz en een combinatiespel.

IVN werkgroep duurzaamheid

Vanuit deze groep zijn onder meer themawandelingen georganiseerd en is duurzaamheid als thema bij gidsen onder de aandacht gebracht.

5 Financiering

De voornaamste inkomstenbron is de subsidie van de gemeente Hardenberg. Daarnaast waren er vaste bijdragen van Staatsbosbeheer, waterschap Vechtstromen, ROVA en Sympany. Verder aanvullende projectsubsidies, Rabobank Clubkas, Cogas Cultuurfonds, bijdragen van bezoekers voor arrangementen, horeca en winkel.

Samenvatting jaarrekening 2017

Totaal inkomsten	248.091
saldo 2017*	-8.953
Aandeel gemeentelijke basissubsidie (DVO) in de inkomsten	65%
Aandeel projecten in de inkomsten (incl. Sympany)	30%
Aandeel overige inkomsten (berekend naar saldo, niet naar omzet)	5%

*Door een stelselwijziging (toevoegen openstaande verlofuren aan de jaarrekening) is het resultaat negatief beïnvloed.

Bijlage 1

Bestuur, personeel en groene groepen per 1 april 2018

Bestuur

Henk Zomer (voorzitter)
Annet Herbert (plaatsvervangend voorzitter)
Robert-Jan van Rhee (penningmeester)
Jacolien Dorman (secretaris)
Derk-Jan te Rietstap (algemeen bestuurslid)

Medewerkers

Ans Naber (bestuursdirecteur)
Ariane Kamerman (medewerker educatie en PR)
Immy van Huizen (beheerder)
Miriam Gerrits (educatief medewerker duurzaamheid)

Aangesloten groene groepen

IVN afdeling Hardenberg/Gramsbergen
Stichting Natuurbehoud Noordoost Overijssel
Weidevogelbescherming Avereest
Weidevogelbescherming Hardenberg
Dierenbescherming, regio Noordoost
Vereniging voor Bijenteelt
Stichting Vitaal Platteland
Wildbeheereenheid (WBE) De Vechtstroom
WBE De Akkerlanden
WBE Tussen Vecht en Dedemsvaart
Hengelsportvereniging De Dobber
Stichting Das en Vecht